



FORN VÄNNEN

JOURNAL OF
SWEDISH ANTIQUARIAN
RESEARCH

Joseph Braun, S. J., Nittio år

Källström, Olle

Fornvännen 1947(42), s. 56-57

http://kulturarvsdata.se/raa/fornvannen/html/1947_056

Ingår i: samla.raa.se

och de vid denna tid definitivt »ortodoxa» poljanernas landområden. Här synes mig föreligga ännu en bekräftelse på riktigheten i Toni Schmidts förmodan. På 1040-talet och senare rådde politiskt ett gott förhållande mellan Polen och Ryssland. Jaroslav understödde konung Kasimir, »Polens förnyare. Han gav sin syster till äkta åt Kasimir, och Kasimirs syster gifte sig med Jaroslavs son Izjaslav. Jaroslav hjälpte också två gånger Kasimir att nedslå uppror i Masovien, åren 1041 och 1047.

T. J. Arne

JOSEPH BRAUN, S. J., NITTIO ÅR

Ett även för svensk vetenskap betydelsefullt konsthistorikerjubileum inträffade den 31 januari i år, då förutvarande professorn vid jesuitkollegiet i Valkenburg i Holland, pater Joseph Braun, S. J., fyllde 90 år. »Han har», skrev frih. Carl R. af Ugglas i en hyllningsartikel i Fornvännen för fem år sedan, »livligt intresserat sig för svensk forskning, han har i stor utsträckning begagnat sig av och för europeisk publik bekantgjort svenskt material, och mer än en yngre svensk forskare kan intyga den obegränsade generositet, varmed han efter en hänvändelse öppnat sina lärdomsskrin för honom i form av brev på ofta många sidor, präntade med den karakteristiska, hopträngda pikturen och närmast att förlikna med fullständiga avhandlingar med litteraturhänvisningar och hela apparaten».

Ett arbete av pater Braun frammanar hos en svensk forskare minnet av skoltidens tyngsta bokkoloss, Auerbachs tyska lexikon. I en rad avhandlingar av dylikt väldigt kvantitativt omfång har han med en lärdom och kringssyn, vars kvalitet och djupgående också fyller oss med beundran och vördnad, behandlat »Die liturgische Gewandung» (1907), »Der christliche Altar» (1924), »Das christliche Altargerät» (1932) och »Die Reliquiare» (1940). Ytterligare ett stort verk, »Tracht und Attribute der Heiligen», började tryckas under kriget, men enligt vad pater Braun själv meddelat skall av manuskript och redan tryckta häften så mycket ha blivit förstört genom bombningar, att han uppgett tanken på att försöka fullfölja det.

Berömmelse är ett ord som kan betyda olika ting. För den bredare intellektuella publiken, ja även för många konstforskare, är dr Braun väl nästan okänd. Men med såväl de nämnda stora arbetena som även med många andra inlägg i den konsthistoriska diskussionen har han rest sig ett monument varaktigare än kopparn. Den som skriver dessa rader har såsom en av de ytterst få från detta land gjort hans personliga bekantskap, för tio år sedan i München, och det är en stor glädje att kunna tänka tillbaka på detta stimulerande och inspirerande möte. Den hjälp dr Braun så givmilt lämnat några av oss svenska medeltidsforskare — bland vilka den i fjor bortgångne Carl R. af Ugglas kanske var den tillgivnaste och flitigaste av hans nordiska »brevvänner» — fortfar allt-

jämt. När Erik den heliges kvarlevor och skrin i Uppsala domkyrka i april 1946 under förste antikvarien Bengt Thordemans ledning underkastades en ingående vetenskaplig undersökning, var det liksom självklart att man skulle rådfråga dr Braun om några av de gåtfullaste problemen. Och i ett annat, alldeles aktuellt fall är det lika naturligt att dr Brauns medarbetarskap skall visa sig vara av den allra största betydelse. Det rör det stora praktrelikvarium — ett byte från trettioåriga kriget — som är Statens historiska museums först inventarieförda föremål och som hittills av forskningen benämnts »Goslar-relikvariet». Genom de utredningar som pater Braun ställt till undertecknads förfogande blir det nödvändigt att omdöpa det till »Bamberg-relikvariet». Men det stannar icke därvid. Dess roll som relikvarium kan nu fast förbindas med en den mest solenna kyrkliga högtid. Dess nära samband med den gamla tysk-romerska kejsarvärdigheten — vilket undertecknad i en preliminär uppsats i denna tidskrift för ett par år sedan skisserade — bekräftas på ett märkligt sätt. Och även en del stilhistoriska detaljobservationer bringas genom den braunska undersökningen åter in under diskussion. I trehundra år har detta märkliga relikvarium vårdats av svenska händer som en av den medeltida guldsmedskonstens förnämsta skapelser. Genom pater Brauns bidrag blir det möjligt att med stöd av dokument visa att det i år fyller 800 år. Att finna dylika fakta samlade på en museietikett torde, minst sagt, höra till ovanligheterna.

Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien kallade år 1937 dr Braun till sin korresponderande ledamot. Till nittioårsjubileet överlämnade Akademien en hyllningsadress framställd som ett ett-blads-tryck på Skansens gamla tryckeri och undertecknad av Kronprinsen och Riksantikvarien Martin Olsson. Dessutom sändes en i blått skinn med guldtryck utförd foliokapsel innehållande ett antal skrifter av svenska konsthistoriska forskare, vilka på detta sätt önskat visa sin uppskattning av jubilarens verksamhet och sin tacksamhet för hans intresse för våra konsthistoriska problem.

O. Källström

EN NYUPPTÄCKT KERAMIKBOPLATS I ROSLAGEN

Statens historiska museums fyndbestånd från sakkunniga boplatsundersökningar och mer tillfälliga insamlingar på sådana lokaler är utomordentligt stort och härrör från en mängd fyndplatser i landets alla landskap. Från vissa landsdelar äro dock ännu alltför fåtaliga dylika fynd kända. Från Roslagen exempelvis föreligger sedan gammalt blott en enda keramikboplats, nämligen den redan 1913 av Gustaf Hallström undersökta vid Återvall på Ingarön i Stockholms inre skärgård.

Under sommaren 1946 upptäckte emellertid skolflickan Britt Sevenius, Nydal, stenålderskeramikskärvor i några gamla grusgropar ca 75 m NO om